

Finansiering av ny kärnkraft

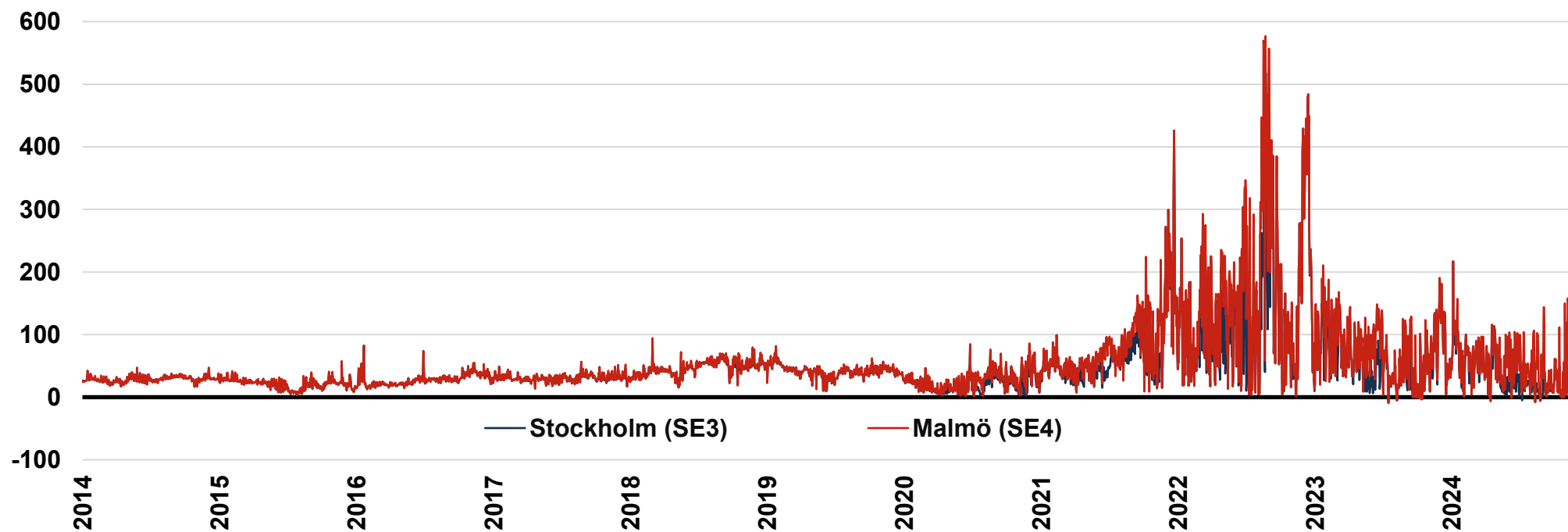
Finansmarknadsminister Niklas Wykman
Riksgäldsdirektör Karolina Ekholm
17 december 2024

Dagens elsystem ger volatila elpriser

Spotpris på el i södra Sverige

Öre/KWh, dagsmedel

Källor: Nord Pool och Macrobond.

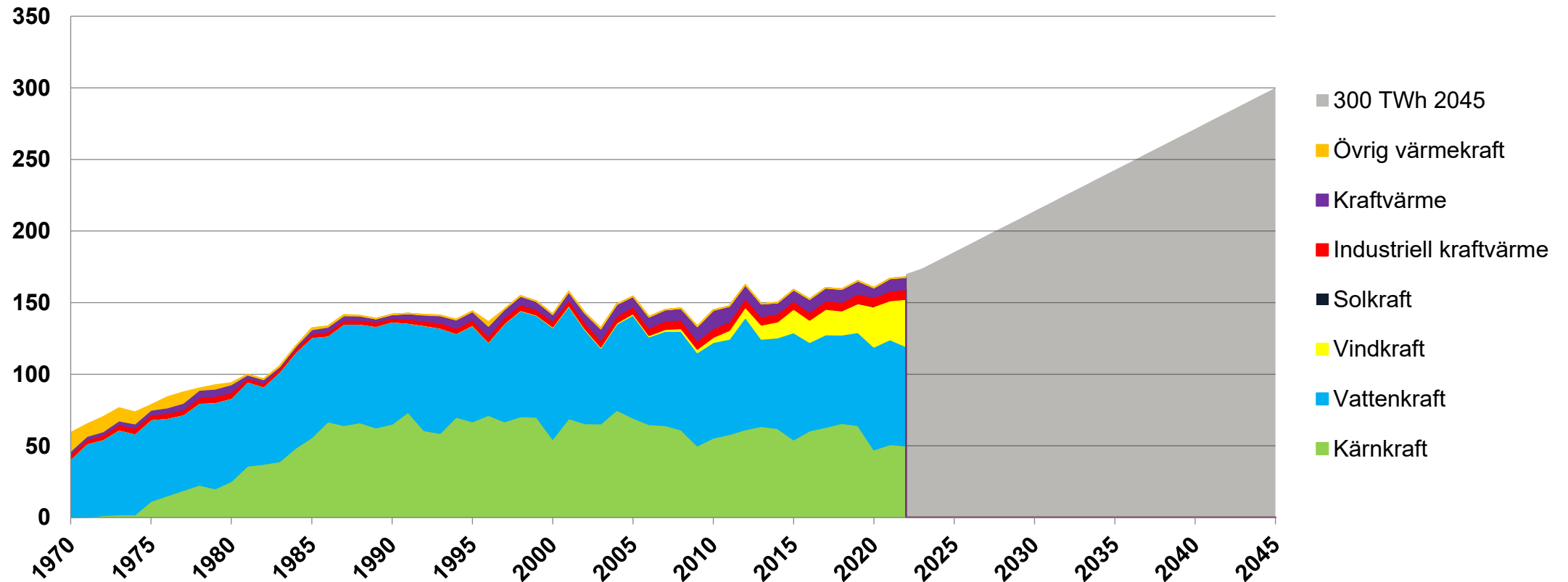

Sveriges energianvändning

- Energianvändning ca 350 TWh
- 120 TWh från el
- 230 TWh från andra energiformer

Elproduktionen

Elproduktion (netto) per kraftslag fr.o.m. 1970, TWh

Källa: Energimyndigheten

Inte bara en fråga om mer el

- **Alternativ idag**

- Vattenkraft
- Kärnkraft

- **Framtida möjligheter**

- Storskalig batterilagring?
- Vätgas?

- **Tyskland har troligen den lägsta fossilfria elproduktionen på tio år**

Kärnkraftsfinansierings-utredningen:

”Historiskt har det svenska elsystemet uppvisat både en stark kraftbalans och en god stabilitet. På förhållandevis kort tid har dock systemet genomgått stora förändringar. Betydande mängder baskraft har lagts ned i södra Sverige de senaste 10 åren. Samtidigt har väderberoende produktionskapacitet byggts ut kraftigt, framför allt i norra Sverige. Behovet av att transportera el från norr till söder har därmed ökat, vilket ökat belastningen på det svenska elnätet. Vidare har ökad andel väderberoende kraftslag ökat behovet av förbrukningsflexibilitet och reserver för frekvensbalansering. Samtidigt har nedläggningen av kärnkraftverk i södra Sverige minskat tillgången på vissa systemstödjande egenskaper.”

”Minskade stabilitetsmarginaler och ändrade effektflöden i näten har i sin tur inneburit att Svenska kraftnät sedan flera år av driftsäkerhetsskäl minskat den överföringskapacitet som är tillgänglig för marknaden mellan SE2 och SE3 och mellan SE3 och SE4. Härmed har prisskillnaderna mellan södra och norra Sverige ökat.”

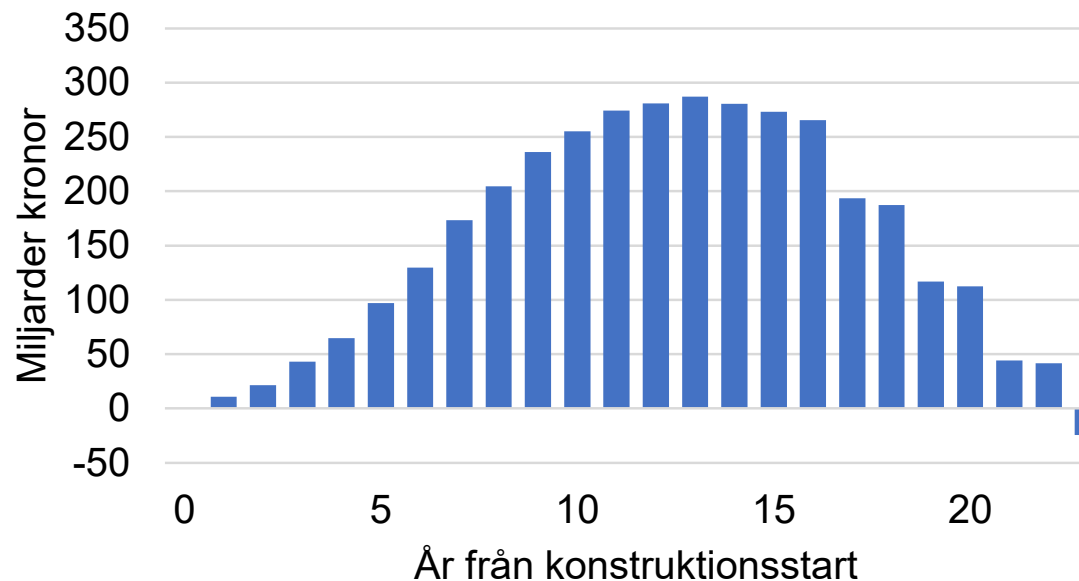
Promemoria: Finansiering och riskdelning vid investeringar i ny kärnkraft (Fi 2023:F) s.111

Offentligfinansiella effekter

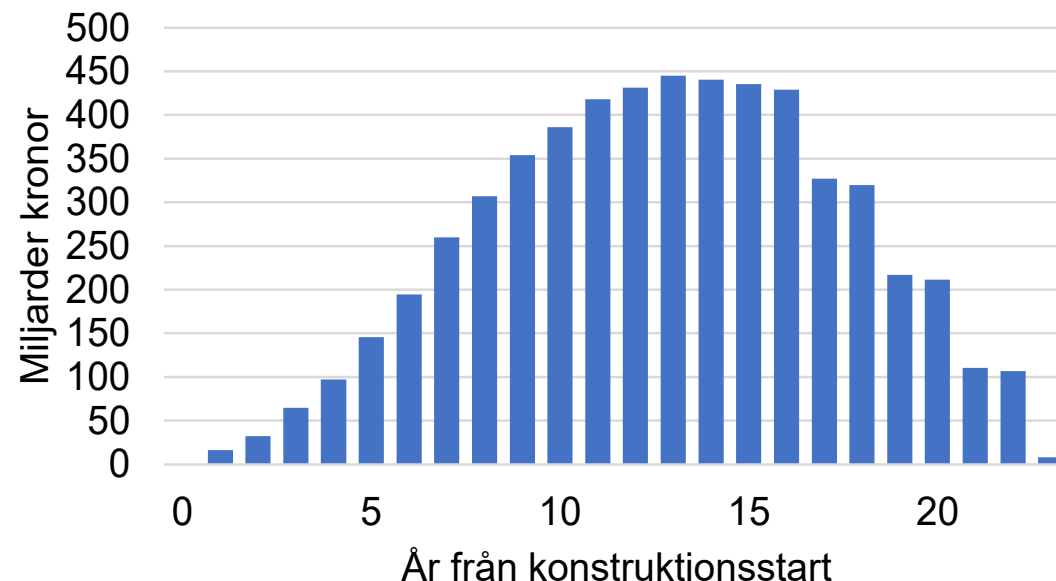
Statlig utlåning till programmet

Ingen fördyring, 2023 års prisnivå

Statlig utlåning till programmet

Fördyring, 2023 års prisnivå

Källa: Finansiering och riskdelning vid investeringar i ny kärnkraft (Fi 2023:F)

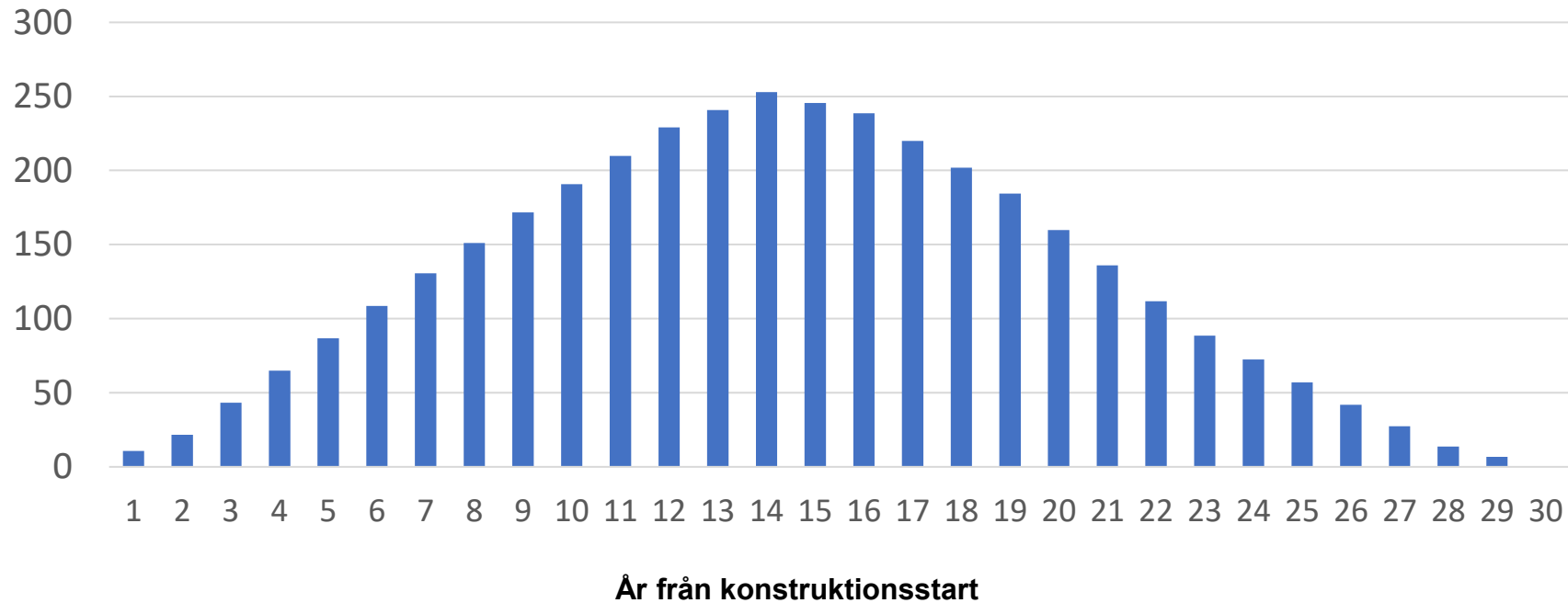
Not: Program motsvarande 5 000 MW installerad effekt. Fyra reaktorer à 1 250 MW byggs med två års mellanrum. Övergång till privat finansiering tio år efter färdigställande. I fallet fördyring erfar samtliga fyra projekt 50 procent kostnadsöverskridande

Offentligfinansiella effekter

Statlig utlåning till programmet

Ingen fördyring, miljarder kronor 2023 års prisnivå

Källa: Finansdepartementet

Not: Program motsvarande 5 000 MW installerad effekt. Fyra reaktorer à 1 250 MW börjar byggas under en tioårsperiod. De statliga lånen återbetalade 13 år efter färdigställande i grundscenariot.

Exempelkostnad för prissäkring (spotpris om 67 öre)

Hushåll

- Villa (18 MWh):
ca 60 kr/mån
- Lägenhet (4 MWh):
ca 15 kr/mån

Företag

- Bilverkstad (27 MWh):
ca 90 kr/mån
- Restaurang (57 MWh):
ca 190 kr/mån
- Jordbruk, större kontorslokal
eller mindre industri (100 MWh)
ca 335 kr/mån.

Exempelkostnad för prissäkring (spotpris om 40 öre)

Hushåll

- Villa (18 MWh):
ca 180 kr/mån
- Lägenhet (4 MWh):
ca 45 kr/mån

Företag

- Bilverkstad (27 MWh):
ca 270 kr/mån
- Restaurang (57 MWh):
ca 570 kr/mån
- Jordbruk, större kontorslokal
eller mindre industri (100 MWh)
ca 1000 kr/mån

Remissynpunkter i sammandrag

- Stora elproducenter, den elintensiva industrin och fackförbund i huvudsak positiva
- Flera anser att staten bör gå in som delägare för att minska riskerna och få del av vinsterna
- Många efterfrågar stöd till andra kraftslag eller ett teknikneutralt stöd
- Ytterligare konsekvensanalyser efterfrågas

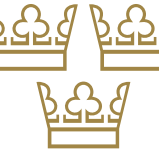
Finansiella risker av instabila elpriser

- Volatila elpriser ger osäkerhet för producenter och konsumenter
- Finansiella kontrakt (derivat) används för att hantera prisrisker
- Problem på marknaden för energiderivat skulle kunna sprida sig till andra marknader
  - Risk att sårbarheter på energimarknaden slår mot den finansiella stabiliteten
- 2022 beslutade dåvarande regering om 250 miljarder kronor i likviditetsstöd
  - Följde på extrainsatt möte i Finansiella stabilitetsrådet
  - Stödet riktades mot svenska elmarknadens aktörer
  - Liknande problem i andra länder t ex Finland

Målbild

- Motsvarande två storskaliga reaktorer till 2035
- Utredningens förslag tar höjd för fyra storskaliga reaktorer
- Stödet räcker till ett par projektbolag

Riksgäldens uppgifter kopplade till frågan

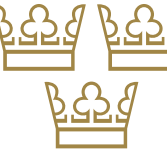
Statlig utlåning

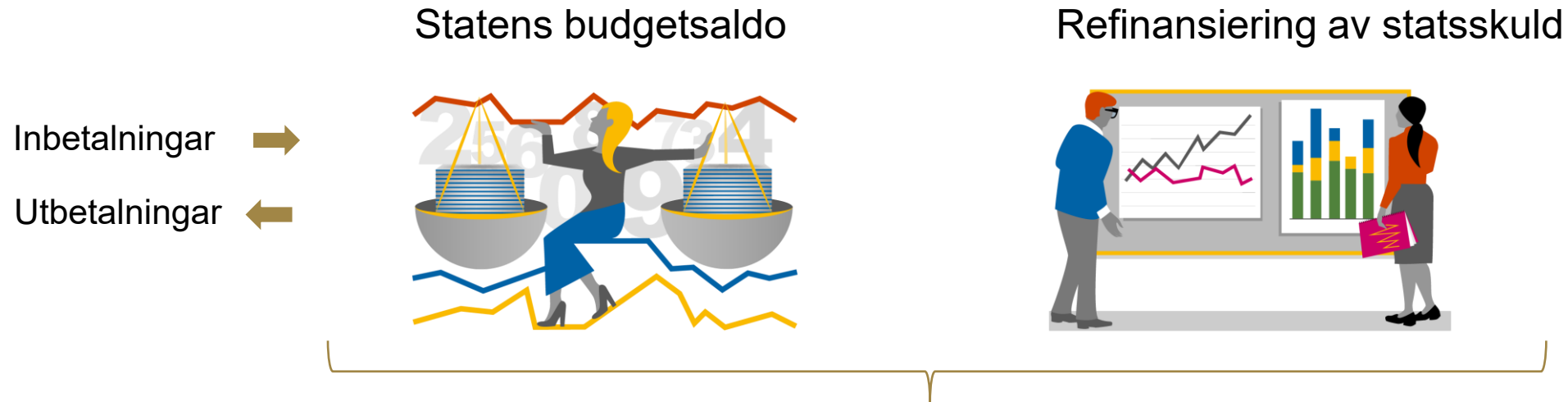
Finansiering av kärnavfall

Statens upplåning och skuldförvaltning

Riksgälden lånar samlat – inte öronmärkt

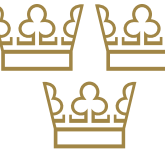

Statens upplåningsbehov

- Riksgälden finansierar det totala upplåningsbehovet, inte enskilda utgifter.

- Målet är att långsiktigt minimera kostnaden och samtidigt beakta risker.

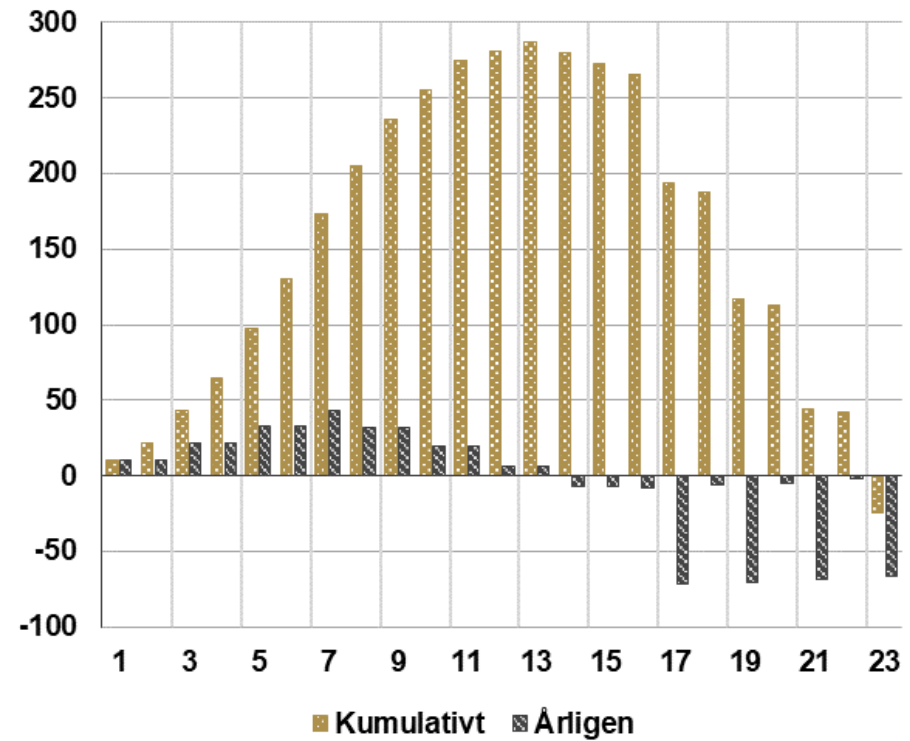

Utredningens konsekvensanalys

- Gradvis upp- och nedgång av statsskulden
- Utbetalningarna sker under den första halvan av programmet
- Stor osäkerhet kopplad till programmet

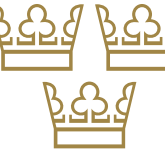
Statens utlåning till programmet, ingen fördyring

Miljarder kronor, 2023 års priser

Källa: PM *Finansiering och riskdelning vid investeringar i ny kärnkraft.*

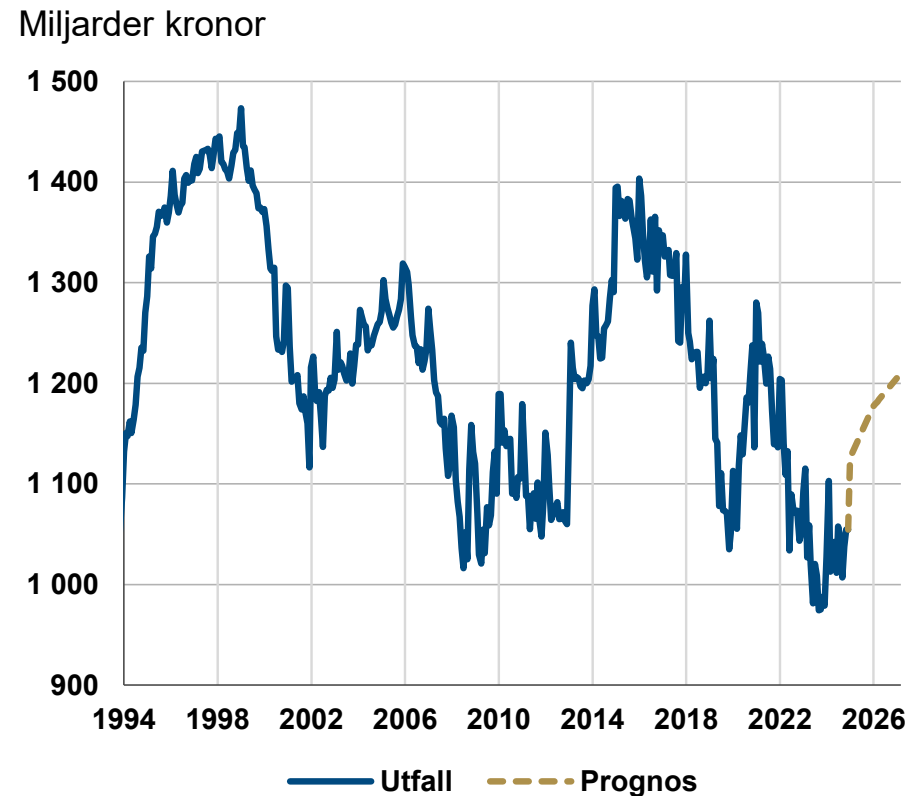

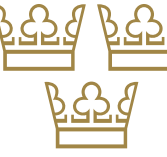
Ökad upplåning i perspektiv

- Starkt utgångsläge, men högre skuld kommande år
- Stora summor och stora svängningar historiskt – både på kort och lång sikt
- Upplåningen anpassas
  - Kort sikt: flexibilitet
  - Lång sikt: gradvis anpassning

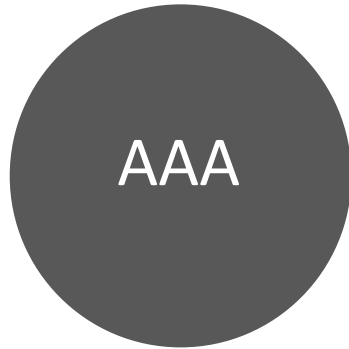
Sveriges statsskuld i kronor, utfall och prognos

Källa: Riksgälden.

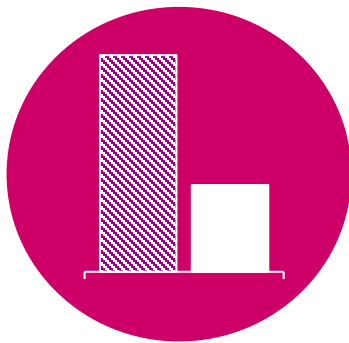
Alltid redo att låna det som behövs

Högsta kreditbetyg

Flera lånekanaler

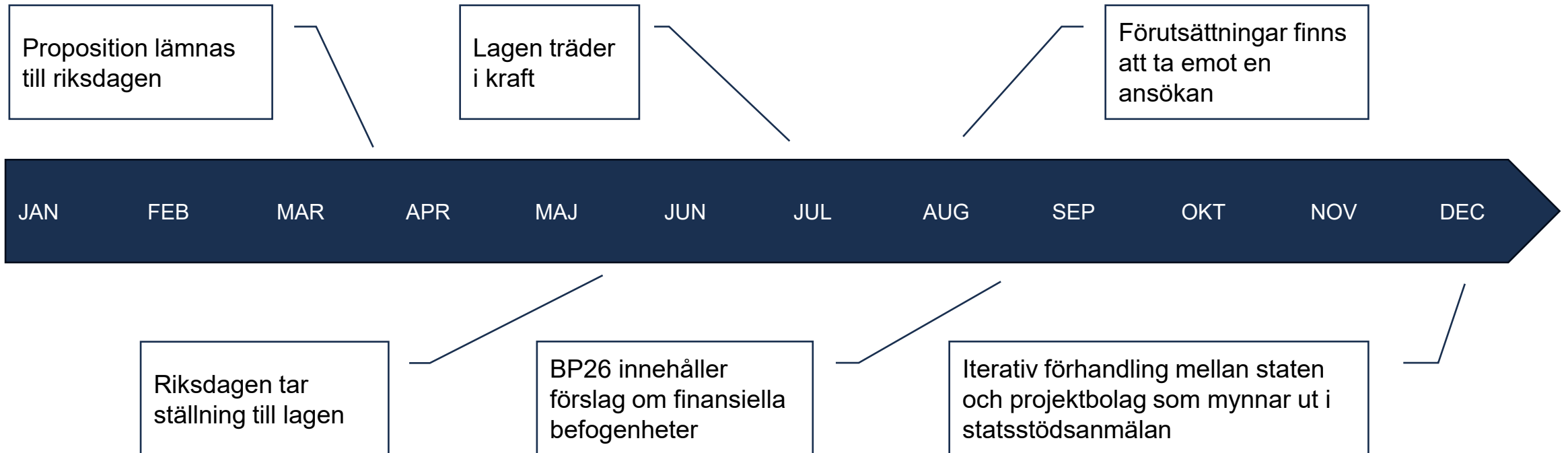

Låg statsskuld

Väletablerad låntagare

Nästa steg i processen (år 2025)

Finansiering av ny kärnkraft

Finansmarknadsminister Niklas Wykman
Riksgäldsdirektör Karolina Ekholm
17 december 2024

